

MAGYARÁG

1939. Junie 25

VIII. No. 174

1 lei

Tulajdonos és felelős kiadó:
ÜZV. PÁSZTOR EDÉNE

Alapította: **PÁSZTOR EDE**

Felolvasó szerkesztő:
DR. ZOLTÁN JENŐ

Bejegyezte: Tribunalul Bihor Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, Piața Mihai Viteazul Viteazul 4.

Chamberlain elismerte, hogy a tiencsini helyzet feszült, de bizik a helyi megoldásban

London, június 23. Az angol alsóház csütörtöki ülésén Chamberlain közölte, hogy intézkedések történtek a szvato-vi angol nők és gyermekek eltávolítására és a szükséges hajókat már utnak is indították. A japán tengerészeti hatóságok megígérték, hogy megkönnyítik a nők és a gyermekek elutazását és tiszteletben tartják az angol vagyont. Szvato-vba több hadihajó érkezett.

Egy másik kérdésre Chamberlain elismerte, hogy a tiencsini helyzet feszült, de reméli, hogy a kérdés helyi megoldást talál. Az ellenkező esetre már tárgyalják a teendő intézkedéseket.

Churchill feltűnést-keltő beszéde

Churchill is felszólalt. Senki sem tudhatja — mondotta —, hogy mikor mérhetnek új csapást a béke és a szabadság jogaira, bizonyos azonban, hogy ma már minden támadás szemben találja magát Anglia és a vele társult hatalmak erejével, ez pedig a föld népességének legalább is háromnegyede. Helyeselte, hogy Halifax óvatosan jár el s kijelentette, bizonyos abban, hogy a külügyminiszter megvédi az ország méltóságát és tiszteletben tartja a vállalt kötelezettségeket.

1938-ban ellenezte a kormány külpolitikáját, ma azonban az angolok egységesen állanak a nemzetközi kérdésekben a kormány háta mögött.

— A múlt évben azt hittem, hogy az összes békés államok nagy szövetsége a Népszövetség alapelveinek megfelelően biztosíthatja a békét. Ma már nem bízom ebben. Anglia valóban jobban fel van készülve, mint a múlt szeptemberben, de mások is felhasználják ezt az időt a készülődésre s az európai erők egyensúlya Anglia

kárára rosszabbodott. Nem vagyok tehát bizonyos, hogy a múlt évben általam ajánlott politika elegendő lenne a háború megakadályozására, de mindenesetre reményünk van arra, hogy vagy kikerüljük a háborút, vagy győzünk. A jelenlegi pillanatokban azonban nem elégedhetünk meg félrend szabályokkal s ezért szükséges, hogy a kormány politikai célkitűzéseit teljes eréllyel vigye

keresztül. Éppen ezért

Angliában csaknem mindenki helyesli a Szovjetországgal való szövetség tervét mivel enélkül a politikai helyzet igazi állandósága enélkül nem érhető el Európa keletén.

— Egy tisztelt, megelégedett és fejlődő,

az európai politika első vonalában álló Németország létezése egyik állandó érdeke

az angol birodalomnak.

Egy angol sem helyesli a német birodalom békéje és biztonsága és ez állam természetes fejlődési reményei ellen irányuló politikát. Jelenleg egész Európa a fél mozgósítás állapotában van és mindenki azt kérdi, mikor következik egy újabb meglepetés. Az angol kormány őszinte békevagyat tanúsít. Sem a gunyolódás, sem a rágalmak nem bírják rá ennek a becsületes, józan és igazságos politikának elhagyására, mindnyájan óhajtjuk e politika diadalát. Halifax és Chamberlain urakat biztosítjuk, hogy ha az összes diplomáciai kísérletek után mégis meg kell adni az annyira retteget jelet, egyetlen párt, egységes nemzet, egységes birodalom áll mögöttük és megteszi kötelességét.

Chamberlain kihallgatáson jelent meg az angol királynál

London, június 23. Chamberlain angol miniszterelnök csütörtökön kihallgatáson jelent

meg VI. György angol királynál, aki a délutáni órákban érkezett meg tengerentúli utjáról.

Az angol miniszterelnök közel két óráig tartózkodott a királyi palotában.

Megcáfolják a swataui angol hajóknak küldött japán ultimátum hírét

London, június 23. A Távol-Keletről érkező jelentések szerint Tientsinben kissé javult az élelmiszerellátás. Az angol engedményes területen a huskészet egy ötödére, míg a főzelékkészlet egyharmadára csökkent.

A swataui eseményekkel kapcsolatban a Reuter iroda módosította legutóbbi jelentését. A

Reuter közli, hogy nem volt szó japán ultimátumról, miután a japán hatóságok csupán azt közölték a kikötőben horgonyzó hajók parancsnokaival, hogy csütörtök reggel hat órától nem áll módjukban felelősséget vállalni a Swatuban élő idegenek személyi és

vagyoni biztonságáért.

A singaporei távolkeleti francia és angol szárazföldi és tengeri haderő parancsnokságának 48 tisztje értekezletre ült össze. Ezen az értekezleten vizsgálják meg a tiencsini helyzetet, valamint a swataui kérdést.

Hitler terveit 1939-re

A „Sunday Dispatch” diplomáciai levelezője állítólag biztos forrásból származó információk alapján közli Hitler ezévi terveit, amelyeket a következő hat pontban foglalja össze:

1. Danzig bekebelezése Németországba.
2. Anglia mondjon le mindennemű politikai és gazdasági érdekeltségéről Közép-Európában és a Balkánon és ennek a területnek német életterévé való nyitvánítása.
3. Gibraltár visszaadása Spanyolországának.
4. Dzsibuti statutumának Olaszország javára történő módosítása.
5. A szuezi-csatorna adminisztrációjának megváltoztatása.
6. Németország gyarmati igényeinek tasulmányozása.

Hogy pedig mindezeket az igényeket fegyveres erővel támassza alá, a német nagyvezérkar a következőket tervezi:

1. Állandó fél-mozgósítás.
2. A nyugati Siegfried-vonal megerősítése.
3. Német csapatok összevonása Morvaországban és Szlovákiában és a szlovákiai német erődítmények feljavítása.
4. A német-lengyel határ mellett lévő védővonal kiegészítése.

Egy angol milliomoslány kilenc év alatt létrehozta a „Földi Paradicsomot“

London, június 23. Betty Carstairs-t kilenc év előtt jól ismerték az angol főváros előkelő társaságában. Szüleinek halála után súlyos milliók maradtak rá fontokban. Emellett fiatal volt, ragyogó szépség, a legismertebb sporthölgyek egyike, különösen a motorcsónakversenyekben tűnt ki. Nem csoda, ha a legősibb brit családok sarjai versengtek a kezéért, ő azonban kosarat adott mindegyiküknek. Aztán egyszerre eltűnt. Az a hír járta, hogy megvásárolta az angol Antillákon, a Bahama-sziget-csoport környékén egy kietlen szigetet és ott telepedett le. — „Külön nő” — mondták az emberek, aztán vállat vontak és elfeledték.

Pár hét előtt a nagy rádióközpontok egy magánállomás ZF 2. jellel kezdődő leadását fogták fel. Az üzenet a következőképp hangzott.

— Itt a Bálnák szigete. Betty Carstairs vagyok. Meghívom azokat az újságírókat, fényképészeket, akik nem riadnak vissza egy kis utazás fáradalmaitól, jöjjenek el hozzám és nézzék meg, mit csináltam.

Ez a jelentkezés a szenzáció erejével hatott. Egyszerre mindenki visszaemlékezett a magas, kisportolt leányra, akinek annyi ékaterő és céltudatosság volt a nézésében, mozgásában. Hány éves lehet most? ... Megvan vagy 39. Mihez kezdhetett azon az Isten hátamögötti szigeten?

Igy történt, hogy egy napon, vagy tucatnyi angol és amerikai világiap tudósítója kötött ki a Bálnák szigetére és — az első perctől kezdve nem tudtak magukhoz térni a csodálkozástól.

Betty Carstairs 1930 áprilisában érkezett meg új birodalmába egy ír ember: Hugh Brooke és egy kulturmérnök: John Holycroft társaságában. Hármasban láttak neki az emberfeletti feladatnak: Földi Paradicsomot varázsolni elő a dzsungelből és sivatagból. A tizenhét négyzetkilométer kiterjedésű sziget felerészben őserdő volt, felerészben szikkadt pusztaság; pár félénk csonttáaszott bennszülött tengődött rajta.

Az új urnő erdőirtókat hozatott a Bahamák fővárosából, kertészeket Miami-ból, utépítőket Mexikóból. Hosszu évek kemény és módszeres munkája árán megtörtént a csoda: ma a sziget szántóföldek, virágoskertek, ananász- és egyéb ültetvények láncolata. Van kikötője, 11 kereskedelmi hajója, 26 kilométer hosszú autóműútja, piros táblákra rajzolt „Stop” és „Go” felirásokkal, akár New-Yorkban, iskolája, temploma, kórháza, sporttelepe, sőt szabá-

lyos versenyuszodája is.

Betty Carstairs háza a mexikói urilakok mintájára épült hatalmas pálmakert közepén, a bennszülöttek virágos kertészbungalovokban laknak. Százötven család van már belőlük, mindegyikük bálványozza a

„fehér királynét”. Lúktat az élet. A gondosan söprött utakon ragyogó kis Ford-kocsik kersztezik a város összvérfogatit, a hetiplacon folyik az alku... A kaszinóban összeülnek a helyi előkelőségek, a tiszteletes, a bíró, a jegyző, az or-

A nagy viharok jelentős károkat okoztak az országban

Jég és árvíz pusztított Románia számos helyén

Az elmúlt napokban ország-szerte rendkívül heves viharok dúltak, amelyek sok helyen a termést teljesen elpusztították. Különösen a jég okozott jelentős károkat és az ország egyes részeiben a búzatermésen kívül a gyümölcsösök és a szőlők is tönkrementek.

Súlyos károkat okozott a vihar Háromszék megyében, ahol egyes részekben a tengeri, buza és árpatermés megsemmisült. Itt is különösen a jég pusztítása volt rendkívül nagymérvű és a lakosság véleménye szerint ilyen elemi csapás 1916 óta nem volt. Bara Olt helységben a vihar a fákat gyökerestől kiszakította. Az elemi csapást még tetézi az a körülmény is, hogy az Olt folyó számos helyen kilépett medréből, aminek következtében a legelőkön tartózkodó állatok közül sok a vízbe fulladt. Hasonlóképpen nagy vihar tombolt Karánsebes és környékén. Az orkánszerű szél itt is tövestől szakította ki a fákat és alig van olyan épület, amelynek tetőzete meg ne rongálódott volna. A gyümölcsfák nagyrésze elpusztult. Az anyagi kár különösen a Karánsebestől nyugatra fekvő községekben jelentős, ahol a vihar a termést megsemmisítette.

Turnu-Severin jelentés szerint Strehaia (Mehedinți) vidékén szokatlanul heves jégvihar

tombolt. A buza és tengeri termés, valamint a gyümölcsösök és szőlők szintén teljesen megsemmisültek. Az itéletidőnek halálos áldozatai is vannak,

amennyiben Albulesti község határában a villám két leánytestvért, akik a földeken dolgoztak és a vihar elől fa alá menekültek, agyonsújtott.

Fejszével zuzta szét fiatal feleségének tejét a téltékeny öreg téri

(Craiova) Szörnyű féltékeny ségi dráma játszódott le tegnap Craiovában. Nae Marinescu 57 éves gépész már hosszabb idő óta féltékenységgel kinozta fiatal feleségét. Tegnap szóvitára került a sor között-

tük, melynek hevében Marinescu fejszéje ragadott és bezuzta felesége fejét. A szerencsétlen asszony azonnal meghalt. A gyilkos férj tette elkövetése után jelentkezett a szolgálatos ügyésznel.

Életfogytiglani fegyházra ítélték egy rovottmultu gyilkost Megölte vadházastársát, mert nem akart ártatlan embert börtönbe juttatni

Bucuresti, június 23. A bűnügyi tábla most tárgyalta Dumitru Capitanu rovottmultu egyén gyilkossági bűnyűjét. Dumitru Capitanu, aki gyilkosság miatt már ötévi fegyházbüntetést töltött ki, 1930-ban, a fegyházból való kiszabadulása után megismerkedett egy Bellu Dita nevű nővel, akivel közös háztartásba költözött. A

volt fegyencet vadházastársának sógora, aki egy nagy üzemen volt mesterként alkalmazásban, maga mellé vette munkásnak. Később a gyár igazgatósága rájött arra, hogy a gyárban lopások történtek. A gyárban Dumitru Capitanura terelődött, felelősségre vonta, mire Capitanu rávette vadházastársát, hogy sógorát vádolja meg a lopás elkövetésével. — Dita Bellu eleinte sógora ellen vallott, később azonban megmástitotta vallomását, mire a gyilkosságért egyszer már elítélt ember revolvért rántott és többször vadházastársára, — majd annak sógorára lőtt. — Tettének elkövetése után Dumitru Capitanu megszökött, de később elfogták. Miután Ditu Bellu meghalt, míg sógora életben maradt, egyrendbeli gyilkosságért és súlyos testisértés címén indult meg ellene az eljárás. A fővárosi bűnügyi tábla tegnap hirdette ki döntését, amely szerint Dumitru Capitanut életfogytiglani fegyházzal sújtotta.

Szivenlőtte magát a kétségbeesett 17 éves urileány

(Bucuresti.) Megrendítő szerelmi dráma játszódott le tegnap Iaşiban. Niculina Cavota 17 éves Iaşii urilányt egy főhadnagy lakásán szivenlőtte magát és meghalt. Az öngyilkosság ügyében megindított vizsgálat során megállapítást nyert, hogy Niculina Cavota pár nappal ezelőtt a főhadnagy egyik barátjának társaságában

felutazott Bucurestibe, ahol éjszakából nappalba nyuló mulatozásokat rendeztek. A kijózanodás után a iaşii urilány kilopódzott a hotelszobából és visszautazott szülővárosába, ahol aztán a katonatisztnak, — vőlegényének — lakásán szivenlőtte magát. A hatóság részéről tovább tart a vizsgál-

Párizsi gyöngyszemek

Párizs légvédelmet tanul és ismét a Kán-Kánért lelkesedik

A szerencse a francia haditengerészet ellen fordult. Néhány héttel ezelőtt égett le tizhatározatos körülmények között a Havre-i kikötőben a Paris nevű hajó, most pedig az indokínai vizeken nyomtalanul eljutott a Phoenix tengeralattjáró a hullámsírbába temetve hetvenegy tengerészt.

Tekinve, hogy a Phoenix tragédiáját megelőzte a Squa és a Thetis elstüllyedése, természetesen, hogy sokakban felmerült a gyanu, hogy rendszeres merénylet idézi elő a demokráta hatalmak haditengerészetének katasztrófáit. Aláírmasztani látszik ezt a gyanút az a körülmény is, hogy a szerencsétlenség sorozat éppen akkor történt, amikor a távolkeleten a helyzet kiéleződött. De a hadügyminiszteriumok nem dolgozhatnak bujdosó gyanu alapján, a lapok sem adhatnak nyilatkozatot, ha bizonyítékok nincsenek, már pedig bizonyítékokat ma már még a elsüllyedt acélkoporsó felbontásához sem igen tudna szolgáltatni.

A franciák tehát gyászolják a Phoenixet és hetvenegy halottját és ahelyett, hogy elmerednének a történetek megbízhatást követelnek belőle a jövőre. A lapok ilyeneket írnak:

Hősi halottak ők...

„Lehet, hogy a szerencsétlenséget nem is bűnös kéz idézte elő, hanem a dolgok természetéből folyt. A francia haditengerészet hatalmas erőfeszítése tesz ereje fokozása érdekében. Amikor évente egy-két hajót bocsátottunk vízre, könnyű volt minden egyes csavarvetetet alapos vizsgálatnak vetetni, minden gyakorlatos alkalmával órákig inspicálni. De ma háborúra kell felkészülnünk és háboruban ilyenre nincs idő. A tömegtermelésnél a defektek elkerülhetetlenek, az igazi gyakorlatoknál kellemetlen meglepetésekkel számolni kell. Ahol baj nem történik, az annak a jele, hogy nem produkálnak. Siratjuk a halottakat, de nem úgy, mint a céltalan ügy halottait. — Hősi halottak ők és mint hősi halottak, nem a haláira, hanem a produktív életre emlékeztetjük.”

légi támadásra ró világváros

Párizs szenzációja a világ világvárosának kiállítására, a Dávid miniszterelnök által az Invalides-ben rendezett passzív védelmi kiállítás. Ilyet még nem látott világ. Nem a különböző gázok bemutatása ez, ha

nem egy légitámadásra váró város. Az egész homokzsákerítések veszik körül, a homokzsák torlaszok mögül karcsu és vastag gépfegyver és ágyutörkők ásitának az ég felé.

A legmodernebb légháritó ágyúk és repülőelleni gépfegyverek ezek, amelyeknek golyóhálóján keresztül aligha tud átszökni egy bombavető repülőgép. Ahogy belépsz a kiállítás területére, mindenfelé

ablakok igazítanak utba: Menedék itt és ott. Belépsz a menedékbe, ezekbe az óriási, föld alá süllyesztett betonvárakba és eléled tárulnak a jól felszerelt élelmiszer raktárak, a mentőszekrények, az oxigén palackok sorfala, pihenőhelyek sőt kis külön kamrák is „Dohányzó” felirással, amelyekben speciális füstnyelő szerkezetek biztosítják a dohányos embert arról, hogy szenvedé-

Ismét a Kán-Kán a sláger

Amellett a Fény Városa cseppet sem „komolyodott” meg. Kijön a gázfedezékből és bemegy a legközelebbi Vaudevillebe valami jó kánkános revüt nézni. Mert Párisban ma,

a szezonvég tombolásában ismét a kánkán a nagy sláger. A boldog békeidőknek ez a pajzán tánca szórakoztatja a párisi kispolgárt, amikor kifáradt a légháritó ütegek és a

lyéről még a gázfedezékben sem kell lemondania.

Közben időnként a légháritó ütegeket alarmirozzák, dörognék az ágyúk, kattan a gépfegyverek, az Invalidusok palotája felett repülőgépek sítáncnak el és dobznak le füstbombákat.

És Páris népe tömegesen látogatja ezt a különös látványosságot, nézegeti a homokzsákokat és a szirénák szavára eszevesztetten rohan a fedezékekbe.

Páris gyakorolja magát. Hatósági rendelkezések nélkül, önként. Megértette, hogy oly színjátékot rendeztek itt neki, amely könnyen lehet, hogy a közeljövőben a színpadról a nézőtérre is kiterjed.

TIENGCSIN. A KINAI DOLLÁR ÉS A JAPÁN VALUTA HARCA

Gazdasági háttérre van a japán-angol konfliktusnak

A tiencsini incidens gazdasági háttérét érdekesen világítja meg az „Argus”.

A Távolkeletről nyugtalantó hírek érkeznek. Anglia gazdasági és politikai érdekei támadásnak vannak kitéve.

Anglia reakciójának gazdasági jellege van. Az angol koncesszióinak, amely 1861-ből datálódik, csak 3000 angol és 2000 más külföldi lakosa van a 43 ezer kínai mellett; a francia engedelményes területen ezer francia és 50 ezer kínai él.

Ezek a „demográfiai” számítások azonban háttérbe szorulnak a Tiencsinben képviselt hatalmas gazdasági érdekekkel szemben. Tiencsinnek egy és fél millió lakosa van, kikötője 3 és fél millió tonnányi évi forgalmat bonyolít le — a párisi és londoni bank kereskedelmi házak székhelye, Kína szíve nyugati kereskedelmének valóságos gyarmata.

A jelenlegi konfliktus csak Japán régi elégedetlenségének egyik oldala a nemzetközi negyedeket illetően, amelyeket egyezmények garantáltak és amelyek nem szűntek meg ellenkezni a nippon gazdasági és asszimilációs tervekkel szemben.

A legújabb diplomáciai incidensek háttérében régi pénzügyi vita húzódik meg. A Dél-Kínában régóta érvényes valuta, a kínai dollár elértékellenítése céljából a japánok még a múlt évben Tiencsinben egy bankjegyet kibocsátó intézetet létesítettek, amely ki-

bocsátja a ventől független új valutát. Benszülöttek azonban nem fogadják el a japán pénzt de nem veszik el a francia és angol kereskedők sem, akik továbbra is a japánok által május 1. óta betiltott kínai dollárt használják. Noha elméletileg a kínai dollárnak nincs kurzusa, Észak-Kínában, gyakorlatilag tovább tudott harcolni a japán valuta ellen, amelynek értéke emiatt felére csökkent. E pénzügyi bojkottal szemben a japánok mindenféle szigorú intézkedést tettek, meg akarván akadályozni a kínai bankjegy forgalmát nyomozás, házkutatás, drótsóvény akadály és hasonló más intézkedések árán.

A japánbarát érzelmei miatt agyonlőtt kínai nem más, mint a kínai Japán Bank vezetője, amit a japánok gazda-

sági presztízszük súlyos megsértésének tekintenek. Japán nem fogadhatja el, hogy Anglia az ő gazdasági és pénzügyi terjeszkedésükkel ellentétes valutát támogasson és főként nem bocsáthatja meg azt a konkrét tény, hogy e konkurrens valuta megvédése céljából az angol bankok nemrégiben 5 millió fontos előleget folyósítottak. Csang Kai Sek kormánya is hasonlóképpen erőfeszítéseket tesz a kínai dollár fenn tartására.

A két valuta harca természetesen csak egy oldala a Távolkeleten egymással vetélkedő fehér és sárga politikai befolyások sokszerűségének, de amely ezuttal azzal fenyeget, hogy beláthatatlan arányú konfliktusba fullad.

Kétfélmillió lej értékű aranyat találtak egy cigánykaravánnál

Bucuresti, június 23. A chitilai csendőrséghez feljelentés érkezett, hogy a városban több helyütt eltűntek aranytárgyak, elsősorban régi aranypénzek. A gyanu a városban nemrég megtelepedett cigánykaravánra hárult és a csendőrség a helyszíntre menve alapos kutatást rendezett. A kutatás meglepő eredménnyel járt. Csizmatálpakban, kerékgyakban, ruhabűlésekben és egyéb hasonló helye-

ken nem kevesebb, mint kétfélmillió lei értékű aranyat találtak. Az aranyat elkobozták és jegyzőkönyvet vettek fel, amelyet az ilfovi ügyészségre terjesztettek elő. A karaván vajdája ugyanakkor panaszt nyújtott be az ügyészséghez, hogy törvénytelenül rendezték a kutatást és, hogy a cigányok az aranyhoz törvényes úton jutottak. Az érdekes ügyben most folyik a vizsgálat.

„Hej színművész“

Részlet Salamon Béla
új könyvéből

Salamon Béla, a népszerű kö-
mikus, a nagy futballdrucker,
sokszáz kitűnő vicc és remek
„bemondás” szerzője könyvet
írt. A nagyszerű mulattató
könyvének: „Hej színművész”
a címe és itt közöljük egyik
részletét.

KIFOGÁSOK.

Minden színházi embernek
az álma: tábla...

A tábla, amely a bejáratnál
lóg és büszkén hirdeti, hogy:
„A mai előadásra minden jegy
elkelt”.

Igaz, hogy Nagy Endre sze-
rint, akkor is ki lehet tenni a
táblát, ha nincs egészen tele a
nézőtér. Mert aki bent van, az
nem látja a táblát, aki pedig
kint van, az nem látja, hogy
benn mennyien ülnek.

De igazság az, hogy egy szin-
ház vagy jól megy, vagy rossz-
szul.

Ha jól megy, azon a kulisz-
szak világában senki sem cso-
dálkozik, azt mindenki magá-
tól értetődőnek és természe-
tesnek találja.

A szerző azért, mert jó dara-
bot írt. A színész, mert jól
játszotta szerepét. A pénztáros
nő, mert fürgén dolgozott. Az
ügyelő, mert jól ügyelt. A vi-
lágosító, mert jól világosított.
És folytathatnám a listát lefelé
egészen a takarítónőig, aki
szentül meg van győződve ar-
ról, hogy a színház azért megy
jól, mert ő takarítás közben
egy szem hulladékot sem felejt
tett a nézőtérre.

De ha Isten őrizz, véletlenül
rosszul megy a színház.... Azt
senki sem érti, azon mindenki
csodálkozik.

A szerző azért, mert jó da-
rabort írt. A színész, mert jól
játszotta szerepét, stb. Nincs
egy ember abban a kedves,
masztixszagu világban, aki
ilyenkor ki merné mondani az
igazságot, hogy gyerekek baj
van, tévedtünk, azért ment
gyengén a színház, mert amit
csináltunk, az nem sikerült. E
helyett ezerféle kifogást talál-
nak ki, hogy megmagyarázzák
a közönség hűtlenségét.

Kevés volna ez a könyv
ahoz, hogy leírjak minden kifo-
gást, melyet pályafutásom
alatt hallottam. De néhány
gyakoribbat azért összegyűjtöt-
tem, hogy lássa a nagyszerű
publikum, mivel magyarázza
egy színház együttese az ő tá-
volmaradását.

Szóval, miért van rossz szin-
ház?

Mert szépidő van és minden-
ki a szabadba ment.

Mert csunya idő van és min-
denki otthon maradt.

Mert elseje előtt vagyunk és
még nincs senkinek pénze.

Mert elseje után vagyunk
és már nincsen senkinek pénze

Mert ünnep előtt vagyunk.
Mert ünnep után vagyunk.

SVÁJC A NÉGYFÉLE NYELV HAZÁJA

EGYSÉGES, ERŐS ÉS MIN- DENEKFÖLÖTT DEMOKRATA

Gerard Bauer az l'Epoque-
ban közli legutóbbi svájci uta-
zása során szerzett benyomá-
sait. Bauer úgy ismeri és úgy
szereti Svájcot, mint egy igazi
barát:

— Gyakran jövök Svájcba.
Bejártam az országot, éltem a

lakosai között és értékes ba-
rátokat szereztem. Ugy hi-
szem, alaposan ismerem ezt
az országot és úgy hiszem,
hogy

Svájc az egyetlen igazi de-
mokraia állam Európában.

Aki svájci az már gyerekkorában megtanulja mi a demokrácia

A nemzetközi szótár ezt a
kifejezést használja úgy An-
gliával mint Franciaországgal
szemben. Pedig szerintem An-
glia tulajdonképpen liberális
arisztokrácia, Franciaország
tulajdonképpen burzsoázia,
amely kizárólag kispolgári
szokásokon alapszik. — Svájc
egyedül mélységesen demokra-
ta. Ez az ország megértette,
hogy ezt a karaktert csak a
nép nevelésével és a régi szo-
kások megőrzésével lehet meg-
tartani. A demokrácia nevelés
az iskolába kezdődik: minden
svájci a jogai és kötelességei
tudatában nő fel.

Ez a nevelés tette lehetővé,
hogy megőrizze befelé a sza-
badságát és kifelé a független-
ségét. Svájc olyan nép egysé-
gét teremtette meg, amely
22 kantonból áll s négy nyel-
ven beszél. Nincs még egy
ilyen közösség Európában, a
mely eredetében nagyobb faj-
vegyület lenne, mint Svájc. És
Svájc az utóbbi európai ese-
ményekkel szemben mégis
megőrizte lelki erejét és füg-
getlenségét akarata. Svájc egy
kis békés Európa; sohasem
fogja hagyni megméltatni
magát.

A „szabad, egységes ország“

Bauer ezeket a megjegyzése-
ket a zürichi kiállítás látogatá-
sa alkalmából teszi. A kiállí-
tás nem vásár; egy ország erő
kifejtésének a szintézise min-
den működési téren. Termé-

szetes a svájci ipar előkelő he-
lyet foglal el a kiállításon, de
még fontosabb az ország gya-
korlati megvalósításainak és
az ezt kifejezni akaró erkölcsi
tendencia. Egyetlen kiállítás
sem adta vissza ilyen világó-
san: lme ezek vagyunk mi,
szabad, egységes ország,
amely szabad akar maradni
és szabad is marad, amely az
utolsó emberig védeni fogja
ezt az egységet és függetlensé-
get.

A kiállítás egy részét az or-
szág történelmének szentelik.
Felsorakoztatják a szabadság-
ért folytatott harcaikat. Meny-
nyi véres epizód, amíg a füg-
getlenséget kiharcolták. Mi-
ként Észak-Olaszország, Lom-
bardia és Velence, Svájc is vé-
dekezni kényszerült Ausztria
ellen. A XIV. század második
felében Svájc végleg megme-
nekült ezekről a fenyegetések-
ről; rég múlt, de Svájc nem

felejt, Tudja, hogy Ausztria
helyén ott van a terjeszkedni
akaró Németország, amely u-
vesélyt jelent. A kiállítás
diszkrétén, de határozottan
tudomásul adja, hogyan fog
védekezni. „Minden svájci egy
katoná” ismétlik mindenféle
kimutatások, táblák és feljeg-
yzések. A hadi művészet ren-
delkezésére bocsátott park és
szabad térség tanúsítja a szí-
vetség katonai erőfeszítéseit.
A tankok közé helyezett ágyu-
kon és gépfegyvereken felirát
díszeleg: „Kérjük a közönsé-
get, hogy kézzel érintse”. A
közönség pedig hallgat a felhi-
vásra. Megbarátkozik ezekkel
a fegyverekkel is, mint ahogy
megbarátkoztak a puskával is,
mert minden svájci otthon ör-
özi a puskát, hogy az első hi-
szóra a vállára vegye...

A kiállításnak azonban
nincs háborús jellege. Kedve-
családi hangulat uralkodik mi-
ndenfelé. Minden kanton a sa-
ját jellegzetességét állítja elő.
Csodálatosan szép nemzeti vi-
seletbe öltözött lányok, éneke-
tünnepek szórakoztatják a
közönséget. Ezt a virág és
vegyületet, Svájc, a független-
sége igazolásának tekintti. —
Svájc azt akarja, amit annyi
más nép: nyugodtan, csende-
sen akar élni és élvezni akarja
ja az élet csöndes örömeit.

Három és fél mázsás halat fogtak

Galaji, június 23. Az itteni
állami halcsarnokba, Válcov-
ból szokatlanul nagy tokot hoz-
tak. Az óriási halat jól meg-
termett hordárok csak nehezen
tudták a csarnok mélegén el-
helyezni. Kiderült, hogy a tok
súlya pontosan 350 kilogram.
Méretekre jellemző, hogy egye-
dül a feje 58 kilogram volt. A
tok értéke körülbelül 100 ezer

lei, mert a gazdag zsákmány
mintegy 40 kilogram feketé-
i krát is eredményezett. Az óri-
ási halat a fővárosi konzerv-
gyárba szállították. Érdekes
hogy ugyanezen a napon me-
néhány nagyobb tok érkezett
a galajii állami halcsarnokba
és ezeknek a halaknak súlya
is 100—150 kilogram közö-
váltkozott.

Mert mindenki a futball-
meccsre ment.

Mert mindenki a lóverseny-
re ment.

Mert a közönséget izgatja a
belpolitika.

Mert a közönséget izgatja a
külpolitika.

Mert a közönséget minden
izgatja.

Mert a közönséget semmi
sem izgatja.

Mert túl hosszú a műsor.

Mert túl rövid a műsor.

Mert túl komoly a darab.

Mert nem elég komoly a da-
rab.

Mert még nem közvetítette
a rádió.

Mert már közvetítette a rá-
dió és mindenki hallotta.

Mert nincs elég plakát.

Mert nincs elég hirdetés.

Mert rosszak a gazdasági vi-
szonyok.

Mert minden rosszul megy.

Mert minden jól megy.

De ez csak kószoló abból a
tömegből kifogásból, amellyel
a társulat szédíti önmagát és
az igazgatót, hogy elfogadha-
tó okot mutasson fel a rossz
menetelre. Persze, az okos
igazgató csak mosolyog az
ilyen magyarázatokon.

Engem már azzal is vigasz-
taltak, hogy péntek van. És
ahhoz képest, mondták, hogy
a péntek a legrosszabb színhá-
zi nap, aránylag nem is olyan

rossz a bevétel. A szép a de-
logban az, hogy tévedésből
csütörtökön vigaszaltak en-
zel.

De a legkedvesebb magyar-
zatot Hódmezővásárhelyen
kaptam. Nyári turnémon
vendégszerepeltem s mindjárt
első este kevés ember volt

kiváncsi a műsoromra.

Előadás után a szállodába
az egyik színészem fontosko-
dó arccal lépett hozzám.

— Direktör ur, kérem,

mondotta — megtudtam hog-
miért volt ma este olyan ross-
házunk...

— Na miéért? — kérdeztem.

— Mert Szegeden megnyílt
a strandfürdő...

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Szombat d. u. 6: Művészpár. Olcsó helyárrakkal. este 9: Megsértették a miniszteriumot.

Vasárnap d. u. 3: Havasi napsütés. Olcsó helyárrakkal, d. u. 6: Francia szobalány (48-ad-szor a szezonban). este 9: Megsértették a miniszteriumot.

Hétfő este 9: Fűszer és csemege. (Csathó Kálmán legújabb óriási sikerű vígjátéka.)

Kedd d. u. DUO (olcsó helyárrakkal). este 9: Fűszer és csemege.

— Megsértették a miniszteriumot. A színház műsorára pompás zenés vígjáték került. Pierre Weber a szerzője, Stella Adorján a fordítója, remek slágerszáma L. Maerger és Carlo de Fries szerezték. Miként Párisban és Budapesten is, a zenés vígjáték vezető szerepeit nálunk is drámai színészek alakítják, éneklnek és táncolják.

Saját termésti

FAJBOROK

Kisüsti pálinkák olcsó árban
1 liter jó aszfali bor 10 Lei
6 " véteimél 9 Lei

Marghitai Udvalom borlerakata
Piața Mihai Viteazul 1. utca pa. ota

— Délutáni előadások. Művészpár. Szombaton délután 6 órakor olcsó helyárrakkal, Fodor László szellemes vígjáték-ujdonsága, a Művészpár kerül színre, míg vasárnap délután 3 órakor szintén olcsó helyárrakkal Hunyady Sándor legnagyobb sikerű darabja a Havasi napsütés van műsoron.

Francia szobalány. Vasárnap délután 6 órakor rendes helyárrakkal, teljesen a bemutató előadás szerint kerül színre.

Fűszer és csemege. Hétfőn este Csathó Kálmán szenzációs vígjáték ujdonságának a Fűszer és csemege lesz bemutatott előadása. A Fűszer és csemege, amely egy érdekes m. keretében viszi színpadra egy fővárosi fűszerkereskedés életét, ugyszólván az egész társulatot foglalkoztatja és szenzációja lesz az idei szezonnak.

Négyhónapos magzat egy kárándi kutban. Szörnyű bűntényi leplezett le a béli csendőrség. Névtelen feljelentés alapján Káránd község egyik kútját megvizsgálták és abban egy négyhónapos mesterségesen elvetélt magzat-tetemet találtak. Ennek alapján letartóztatották Bredeau Zsófia 19 éves kárándi hajadont, aki azonban tagadta, hogy bármi köze volna a kutba dobott magzathoz. Az orvosi vizsgálat azonban bebizonyította, hogy a mesterségesen eltávolított magzat anyja csakugyan Bredeau Zsófia, mire a lány is megígért és bevallotta tettét.

Ujabb kedvező fordulatot vettek a moszkvai tárgyalások

(London.) A Financial Times jelentése szerint a „Tass” távirati iroda tegnapi jelentése ellenére közeledés jött létre a moszkvai tárgyalások során. — Csütörtök délután Molotov újabb félórás kihallgatáson fo-

gadta Strangot, aki ezután a Foreign Office-al lépett telefon összeköttetésbe, míg Molotov a Kreml vezetőivel tárgyalt. — Remélik, hogy sikerülni fog tisztázni a kétségeket. A „Havas” távirati iroda

jelentése is derűlátóan ítéli meg a moszkvai tárgyalások menetét.

(München.) Hitler június hó 25-én Münchenben beszédet mond a frontharcosok felvételén.

Mégis megengedi a város a szabadfürdést?

(Nagyvárad.) A gátnál való fürdés eltöltése miatt a jövő hét elején monstre küldöttség keresi fel a polgármestert. — Ugyanakkor többszáz aláírással ellátott felebbezést nyújtanak be a kolozsvári királyi helytartósághoz is.

Dr. Gherman Victor alpol-

gármester tegnap az újságírók előtt kijelentette, hogy a város hajlandó a szabadfürdés tilalmát revízió alá venni, de ahhoz ragaszkodnia kell, hogy az ivóvízgyűjtő telep közelében ne legyen piszok. A város szívesebben engedné meg a fürdést a strand és a vasúti hid

közötti területen. Valószínűleg azonban az egész kérdést nyilvános ankét keretében vitatják meg. Az alpolgármester nyomatékkal kéri a közönséget, legyen fegyelmezett, különösen a tisztaságot illetően és a parkokban ne rongálja a növényzetet.

Ma kezdődik a jelentkezés a községi választói névjegyzékbe

Kiknek kell jelentkezni

(Nagyvárad.) A belügyminiszter rendelete értelmében, Nagyvárad városa megkezdte a községi tanácsválasztásra a választói névjegyzékek összeállítását.

A törvény értelmében községi választói joggal bírnak azok is, akik nem tudnak írni olvasni.

A polgármesteri hivatal 27-én kezdi meg a község tanács választói jegyzékek összeállítását. Község tanács választói joggal bírnak mindazok, akik 1. Betöltötték 30-ik életévüket, 2. Valamely foglalkozást ténylegesen gyakorolnak. 3. Legalább egy év óta illetőséggel bírnak a községben, (községi taxát fizetnek).

Férjes asszonyoknál elegendő, ha férjük illetőségét igazolják.

A választói névjegyzékbe

való jelentkezés ma kezdődik és június 28-ig tart. Azok, akik a képviselőválasztói névjegyzékbe már felvettek, nem tartoznak újból jelentkezni.

Ezzel szemben jelentkezzenek azok, akik a feltételeknek

megfelelnek, de az összeírásból kimaradtak, valamint azok, akiknek nevét tévesen írták be, továbbá azok, akiket írni-olvasni nem tudásuk miatt nem vettek fel az első jelentkezésnél.

Elmenekítik Dzsingisz-Kán sirját a fenyegetett kínai területeiről

Dzsingisz-Kán sirját, amely a japán repülőik által fenyegetett zónában volt, kibontották és a nagy kínai harcos maradványait és relikviáit kiemelték a sírból és a haditerületről tá-

volabbra szállították.

Dzsingisz-Kán arany és ezüst koporsóját két szamar által vontatott szekéren, ezer kínai lovas díszkísérettel vitték új nyugvóhelyére.

Meglepő fordulat a belényesi „alkoholista” halála ügyében. Beszámoltunk arról a szo-

katlan halálesetről, amelynek áldozata Kenderesi János belényesi munkás volt. Az első jelentések szerint Kenderesi János halálát alkoholmérgezés idézte elő. Tegnap az ügyben váratlan fordulat állott be. A községben egyre hangosabban rebesgették, hogy Kenderesi János nem természetes halállal halt meg, sőt egyesek azt is tudni vélték, hogy a szerencsétlen emberi felesége mérgezte meg. Jeremia főügyész ennek alapján elrendelte a boncolást és a hivatalos vizsgálat bevezetését.

Folytatta a képviselőház a felirati vitát

Bukarestből jelentik: A képviselőház folytatta a felirati javaslat vitáját. A csütörtöki ülésen gróf Teleki Adám a magyar kisebbség nevében jelentette ki, hogy a magyarság kész együttműködni a kormányval az ország felvirágoz-

tatása érdekében.

A pénteki ülésen Aurel Băciú, Eugen Dunea és Gigurtea volt miniszterek szólaltak fel és méltatták az új alkotmány jelentőségét. Gigurtea az ipar és kereskedelem romanizálását sürgette.

A TITOKZATOS HINDU

— Regény — 101

Közvetlenül előtte széles hátú, vastag nyaku férfi cammogott és Harriet megállt, mert nem akart Mr. Richardssal találkozni. A következő pillanatban észrevette a feltűnő fiatal leány, aki olyan volt az óriás mellett, mint valami színes pillangó. De mielőtt tovább figyelhetne volna a különös párt, érezte, hogy könnyen megérintik a karját.

Meglepetten fölnevet és Derrick Morley mosolygó arcát látta meg.

— Menjen valamivel lassabban — mondta —, különben zavarba hozza a szegény Mr. Richardsot. Nem gondolhatott arra, hogy maga is ezen a vonaton utazik.

— Hová utaznak? — kérdezte a leány élénken.

— Morleys Hallba. Talán be akarja mutatni Mr. Chapmannak a menyasszonyát.

Derrick megjegyzéséből csak Chapman neve ütötte meg a lány fülét.

— Nagyon sok mesélni való van — suttogta sietve. — Mr. Chapman gyalázatosan viselkedett, s aztán valami szörnyű dolog történt. Otthagytam a céget. Már ajánlatot is írtam valahová, de ha nem sikerül megkapnom az állást, akkor se maradok nála.

A férfi mozdulatlan arccal hallgatta és aztán csak ennyit mondott: — Ugy?

A tolongásban alig beszélgethettek bizalmas dologról; Derrick Morley mindent elkövetett, hogy az óriás és menyasszonya ne vehessék észre. — Olyan ügyesen vezette a lányt a tömegben, hogy a vonat másik végére érték és csak akkor folytatta, amikor becsukta maga mögött a szakasz ajtaját.

— Hát akkor kérem, mondjon el mindent szépen sorjában, Miss Tallmadge. A lány nem is vette észre, hogy első osztályú szakaszban vannak — teljesen egyedül — mert nagy zavart érzett. Egyszerre nagyon nehéznek tűnt a dologról beszélnie, különösen arról, a hogyan kezdődött. Elpirult, aztán elsápadt és félénken kerülte el a férfi pillantását.

Morley egyideig kutatva nézett rá.

— Közeledett magához? — kérdezte röviden és keményen Harriet zavarára egyszerre elmult.

— Nem — felelte sietve — csak megpróbálta. — Aprólékasan elmondta a történeteket és a férfi félbeszakítás nélkül hallgatta végig. Csak a végén fűtött halkan és Harriet ijesztoének találta mosolyát.

(Folyt. köv.)

SPORT

1940: ROMANIA-ANGLIA LONDONBAN

A szövetség tegnap szenzációs tartalmú levelet kapott Londonból. A levél megköszöni a szövetségnek a szívélyes fogadtatást, majd közli, hogy az angol szövetség hozzájárult,

hogy revans mérkőzésre vendégül lássák a román válogatottat. A londoni angol-román meccset 1940-ben rendezik meg. A pontos határnapot levezetés útján állapítják meg.

SPIELMANN a legkere- settebb játékos

A NAC kitűnő játékosá bejelentette távozási szándékát és az ország vezető egyesületei szinte kivétel nélkül bejelentették igényüket Spielmannra. A Ripensia, Rapid, Tricolor

CFPV, UDR, Muresul — mind Spielmannat akarja megszerezni. A nagy érdeklődésből könnyen meg lehet állapítani, — hogy Spielmann ma a legkere-settebb játékos.

Julius 2-án Kolozsvár. Nagyvárad válogatott mérkőzés lesz

A kolozsvári alkerület vezetősége tegnap este lekötötte Julius 2-ára Nagyvárad válogatottját egy városközi mérkőzésre.

A városközi válogatott mér-

közések egy időben nagy érdeklődésnek örvendtek. Megfelelő előkészítés, színvonal biztosítás mellett a jövőben is legérdekesebb sport attrakcióink lehetnek.

A kolozsvári törvényszék elutasította a Goga végrende- lete ellen beadott kereseteket

Megírtuk néhány nappal ezelőtt, hogy a törvényszék foglalkozott a néhai Goga Octavian volt miniszterelnök oldalági leszármazottainak és örökösének keresetével, akik azt kérték a bíróságtól, nyilvánítsa semmisnek azt a végrendeletet, amelyben Goga minden vagyonát feleségére hagyományozta. Kérték ezt azzal az in-

dokolással, hogy a végrendelet nem felelt volna meg minden törvényes alakiságnak és másképpen rendelkező végrendelet is maradt volna hátra. A törvény IV. szekciója az ügyben ma hirdetett ítéletet és a keresetet elutasította kimondva, hogy az a Goga végrendelet érvényes, amelyben mindent feleségére hagyományoz.

Rádió műsor

SZOMBAT.

BUCURESTI. 7.30 Ritmikus torna, híradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizá-lásjelentés. 13.10 Déli hangverseny. Közben sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádió-híradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek 16.45 Előadás. 17 Az ország őrsege szervezet

őrája. 19.15 Felolvasás. 19.32 Gramofonlemez. 20 Felolvasás. 20.15 Rádiózenekar. 21.15 Üzenetek. 21.30 Táncclemez. 22 Hírek. 22.15 Szórakoztató zene. 23.05 Hírek. 23.15 Vendéglői zene adása. Külső közv. Majd hírek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek, hanglemezek. Utána étrend, közlemények. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 13 Déli harangszó. 13.10 A rádió szalonzenekara. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Hanglemezek. 15.30 Hírek. — 17.15 Tarka gyermekdelután. 17.45 Pontos időjelzés. 18.10 Jazz. 18.35 A rádió postája. 19 Cigányzene. 19.55 Előadás. — 20.15 Hírek. 20.25 Hanglemez. 20.40 Vigjáték. 22.40 Hírek. 23 Énekszámok. 23.25 Táncclemez. 23.40 Hírek német, olasz, francia és angol nyelven. 1.05 Hírek.

Makulatura

újságpir nagy tételben is kapható

Pásztor Ede cégnél

Oradea, Piața Mihai Viteazul 4. sz.

Apróhirdetések

POSTA

„Komoly” jelígre levél van a kiadóban.

ÁLLÁS

Perfekt főzni tudó jómodoru minden szakszakként állandó jó helyre felvétetik. Cim a kiadóban. 1745

Bevezetett körzetben a Magyarország árusításához, megbízható, gyakorlott rikkancsot keresünk azonnalra. Biztosított 50 lei napi kereset napi pár órai elfoglaltsággal. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Intelligens jómodoru ügynöknek szép jövedelmet biztosítunk helyi foglalkozással. — Cim a kiadóban. 1126

Ujságárus fiut felvesz Vékonny újságkioszk. Kishidő.

Mezey diótörődébe azonnalra munkásnők felvétetnek Poetul Goga 2. az udvarban. 1909

Gyermektelen házaspár eset leg nagyobb leánykával bizonyítványokkal elsejére felvétetik. Dr. Aurel Lazar u. 9. 1908

VÉTEL-ELADÁS

A volt városi szállótelep mellett (Str. Stroeescu), a nagy-állomástól alig 5 percre, több, ház építésére is kiválóan alkalmas földterület eladó. Ertekezni a tulajdonosnál d. e. 8—10-ig Str. Franceza 12

Töltőtoll javítást szakszerűen, gyorsan és olcsón végez Pásztor Ede cég.

KÜLÖNFÉLE

Szerencsés, jövőjét megmondok. Lajtafalvyné, Str. Arhitecilor 5. Püspöki uti villamos megállóban. 1910

LAKÁS

Keresek augusztus 1-re két szoba, fürdőszobás lakást. Címeket a kiadóba kérek. 1886

Butorozott különálló kis udvari szoba azonnalra kiadó. Str. Pasteur 23. (Felső csengő.) 1887

Katonai LIVRET könyvecskék

ismét kaphatók a
Pásztor Ede cégnél
Oradea, Piața M. Viteazul
4. sz. Telefon 2800.

NYOMATOTT PASZTOR EDE
CÉGNEL ORADEA